

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne.

Viite:

Elenius, L. 2019. Ruotsissa painetta lisätä opiskelupaikkoja. Kirjastoletti 112 (1), 44-45.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OTS: Ruotsissa painetta lisätä opiskelupaikkoja

ING: Uppsalassa työskentelevä professori kaipaa alalle muitakin kuin humanisteja.

Teksti: Leena Elenius

Tilastojen mukaan Ruotsissa kirjastoala on naisvaltainen. Alalle tulevista uusista opiskelijoista miehiä on noin neljännes. Suhde on säilynyt viime vuodet samana. Viimeisimmässä opiskelijahaussa suurin ikäryhmä olivat 25-34 -vuotiaat.

Uppsalan yliopiston kirjasto- ja informaatiotieteen professori **Isto Huvila** kertoo, että alalle tulevat opiskelijat omaavat aika perinteisen kirjastokäsityksen. Hänestä olisi hyvä, jos alalle hakisivat myös muut kuin humanistisesti suuntautuneet.

”Esimerkiksi tutkimuskirjastojen kannalta olisi hienoa, jos alalle tulisi enemmän ihmisiä, joilla on esimerkiksi luonnontieteellinen pohjakoulutus. Suuri osa valituista on kyllä varsin hyviä”, Huvila sanoo.

Hänen mielestään alan työllistymisnäkymät ovat erinomaiset. Iso osa opiskelijoista työllistyy jo opintojen aikana.

Hakijoita riittää

Huvilan mielestä kirjastoalan koulutuksen rahoitus on Ruotsissa aika vakaa ja Suomeen verrattuna hyvä. Korkeakoulujen rahoitus tosin riippuu vahvasti opiskelija- ja tutkintomääristä, mikä aiheuttaa epävarmuutta.

Hakijoiden määrä on pysynyt tasaisena, vaikka pientä vuosittaista ja alueellista vaihtelua onkin. Huvilan mukaan yhtä vapaata opiskelupaikkaa kohti on karkeasti arvioiden noin kaksi hakijaa.

”Lehdistössä on puhuttu siitä, että koulutuspaikkoja pitäisi lisätä, koska kaikki hakijat eivät pääse opiskelemaan”, Huvila painottaa.

Huvilan mukaan myös Ruotsin kirjastoseura eli Svensk biblioteksförening on tuonut voimakkaasti esille, että alan koulutusta pitäisi lisätä, koska kirjastonhoitajista on pulaa erityisesti syrjäseuduilla.

Opetus muutoksessa

Yhteiskunnan muutos haastaa opetusta Ruotsissa. Huvilan mukaan uudet asiat ovat esillä vahvasti. Viime vuosina kirjastoille on tullut uusia tehtäviä, jotka eivät liity alan ydinosaamiseen.

”Kirjastoilta oletetaan kykyä toimia yleisenä yhteiskunnallisena tuki- ja palvelupisteenä, jolloin kirjastonhoitajat saavat vastata kysymyksiin, joilla on vähän tekemistä kirjastojen perinteisen roolin kanssa. Esimerkkinä avustaminen viranomaisten erilaisten lomakkeiden täyttämässä ja verkkopankin käytössä”, Huvila kertoo.

Uudet vaatimukset herättävät kysymyksen siitä, mitä kaikkea kirjastonhoitajan pitää osata.

”Kirjasto ei voi korvata kaikkien muiden yksityisten ja julkisten toimijoiden asiakaspalveluja, joita suljetaan kustannussäästöjen ja digitalisaation nimissä”, Huvila muistuttaa.

Viisi kouluttajaa

Ruotsissa kirjastoalan koulutusta järjestetään tällä hetkellä viidessä korkeakoulussa: Boråsissa, Lundissa, Uppsalassa, Uumajassa ja Linnè-yliopistossa Växjössä. Kandidaatinohjelma vastaa Suomen alempaa korkeakoulututkintoa ja kolmevuotinen. Maisteriohjelma vastaa ylempää korkeakoulututkintoa ja on kaksivuotinen.

”Koulusta on tarjolla eri tasoilla ja sen painotukset vaihtelevat korkeakouluittain. Esimerkiksi Uppsalassa ja Lundissa voi opiskella arkistotieteen, informaatiotutkimuksen ja museo- ja kulttuuriperintötieteen maisteriohjelman. Sen sisällä on eri alojen suuntautumisvaihtoehdot”, Isto Huvila kertoo.

Opetuksessa on muuallakin erilaisia painotuksia. Esimerkiksi Linnè-yliopistossa painottuu käytännön kirjastotyö. Uumajassa bibliometriikka eli tieteellinen julkaisutoiminta ja sen vaikuttavuuden mittaaminen ovat isossa asemassa ja Boråsissa korostetaan digitalisaatiota, kansainvälistä koulutusta ja lukemista.

Opetussuunnitelmissa on paljon yhteistä. Tiedon välittäminen, digitaaliset taidot, pedagoginen osaaminen, asiakaspalvelu, työ erilaisten asiakasryhmien kanssa, lukemisen edistäminen ja kirjaston proaktiivinen kehittäminen ovat tärkeitä opetuksen sisältöjä.

Työelämä mukana

Harjoittelu kestää Uppsalassa noin puoli lukukautta. Vierailut työpaikoissa osana eri kursseja ja työelämäyhteistyötä ovat tavallisia. Kirjastoammattilaisten pitämät luennot ja seminaarit ovat osa opetusta. Käytäntöä tarkastellaan teoreettisesti.

”Harjoittelu on nivottu yhteen työelämäkurssin kanssa niin, että kyseessä ei olisi vain opiskelijan lähettäminen työpaikalle. Se on osa opiskelua, ja sitä työtetään mm. seminaarien ja kirjallisten töiden muodossa”, Huvila kertoo.

Kehno täydenniskoulutus

Aikaisemmin yliopistojen järjestämää täydenniskoulutusta on vähennetty rahoitussyistä.

”Täydenniskoulutuksen organisointi onkin nostettu yhdeksi keskeiseksi asiaksi valmistuvassa kansallisessa kirjastostrategiassa. Koulutusta järjestävät yritykset, lääninkirjastot ja Svensk biblioteksforening.”

Toisen asteen kirjastoalan koulutusta ei Ruotsissa enää ole. Huvilan mukaan kirjastoassistentteilta vaaditaan usein jokin lukion jälkeinen, tavallisesti hallinnollinen, koulutus. Kirjastoassistenttien määrä on vähenemässä.

Huvilan mukaan kirjasto- ja informaatiotieteellisen yliopistotutkinnon ja oman alan korkeakoulutuksen asema on vahva. Ne ovat tärkeitä ammattikunnan ja kirjastolaitoksen kehitykselle. Kirjastosta myös keskustellaan.

”Ruotsissa tehdään juuri nyt hyvin aktiivista kirjastopolitiikkaa ja kirjastot tuntuvat olevan laajasti yleisellä asialistalla yli puoluerajojen.”

Lue lisää: Joacim Hansson ym. 2018. Profession, Utbildning, Forskning: Biblioteks- och informationsvetenskap för en stärkt bibliotekarieprofession. Kungliga Biblioteket.
<https://nationellbiblioteksstrategi.blogg.kb.se/files/2018/04/ProfessionforsknWEBB.pdf>